TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2018. gada 27. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Savienības pilsonība – LESD 21. panta 1. punkts – Direktīva 2004/38/EK – Tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā – Trešās valsts valstspiederīgā, kas ir Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, tiesības uzturēties šī pilsoņa pilsonības dalībvalstī – Minētā ģimenes locekļa ieceļošana attiecīgās dalībvalsts teritorijā pēc Savienības pilsoņa atgriešanās šajā dalībvalstī

Lieta C-230/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa, Dānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 21. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 2. maijā, tiesvedībā

Erdem Deha Altiner,

Isabel Hanna Ravn

pret

Udlændingestyrelsen.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Safjan*], D. Švābi [*D. Šváby*] un M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents),

ģenerāladvokāts: N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs: S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 7. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *E. Deha Altiner* un *I. H. Ravn* vārdā – *E. O. R. Khawaja*, *advokat*,

– Dānijas valdības vārdā – *M. S. Wolff*, kā arī *J. Nymann-Lindegren* un *C. Thorning*, pārstāvji, kam palīdz *R. Holdgaard*, *advokat*,

– Beļģijas valdības vārdā – *C. Pochet*, *L. Van den Broeck* un *M. Jacobs*, pārstāvji,

– Īrijas vārdā – *A. Joyce* un *L. Williams*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – dāņu.

– Norvēģijas valdības vārdā – *I. S. Jansen*, pārstāve, kam palīdz *K. B. Moen*, *advokat*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *E. Montaguti* un *M. Wilderspin*, pārstāvji, kam palīdz *H. Peytz*, *advokat*,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 21. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp., un labojumi – OV 2004, L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.).

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Erdem Deha Altiner* (turpmāk tekstā – "dēls *Altiner*") un *Isabel Hanna Ravn*, no vienas puses, pret *Udlændingestyrelsen* (Imigrācijas dienests, Dānija), no otras puses, par šī dienesta 2016. gada 3. jūnijā pieņemtu lēmumu (turpmāk tekstā – "2016. gada 3. jūnija lēmums"), ar kuru ir apstiprināts agrāks *Statsforvaltningen* (Valsts reģionālā administrācija, Dānija) lēmums, ar kuru ir noraidīts dēla *Altiner* lūgums viņam kā Savienības pilsones *I. H. Ravn* ģimenes loceklim piešķirt uzturēšanās atļauju Dānijā.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 2004/38

3 Direktīvas 2004/38 1. pantā "Priekšmets" ir noteiks:

"Šajā direktīvā ir noteikti:

a) nosacījumi, kas reglamentē Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu īstenotās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā;

[..]."

4 Minētās direktīvas 2. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

1) "Savienības pilsonis" ir ikviena persona, kurai ir kādas dalībvalsts valstiskā piederība;

2) "ģimenes loceklis" ir:
   a) laulātais;

   [..]
   c) Savienības pilsoņa, kā arī viņa laulātā [..] tiešie pēcnācēji vecumā līdz 21 gadam, kuri ir tā apgādībā;

   [..]

3) "uzņēmēja dalībvalsts" ir dalībvalsts, uz kuru pārceļas Savienības pilsonis, lai īstenotu savas brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesības."

5 Šīs pašas direktīvas 3. panta "Saņēmēji" 1. punktā ir paredzēts:

"Šo direktīvu piemēro visiem Savienības pilsoņiem, kas pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi, un uz viņu ģimenes locekļiem atbilstīgi 2. panta 2. punkta definīcijai, kuri tos pavada vai pārceļas kopā ar tiem."

6 Direktīvas 2004/38 7. panta 1. un 2. punkts ir izteikti šādi:

"1. Visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja:

a) viņi ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas uzņēmējā dalībvalstī; vai arī

b) viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī; vai arī

c)

– viņi ir reģistrēti privātā vai sabiedriskā iestādē, ko kreditē vai finansē uzņēmēja dalībvalsts, pamatojoties uz saviem tiesību aktiem vai administratīvo praksi, lai apmeklētu mācības, tostarp arodmācības, un

– viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī un viņi, iesniedzot deklarāciju vai pēc savas izvēles izmantojot līdzvērtīgus paņēmienus, pierāda attiecīgajai valsts iestādei, ka viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem un ka viņi nekļūs par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā; vai arī

d) viņi ir ģimenes locekļi, kas pavada Savienības pilsoni vai ieceļo kopā ar Savienības pilsoni, kurš atbilst a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

2. Uzturēšanās tiesības, kas noteiktas 1. punktā, tiek attiecinātas arī uz ģimenes locekļiem, kas nav nevienas dalībvalsts pilsoņi, bet pavada Savienības pilsoni uzņēmējā dalībvalstī vai ieceļo kopā ar viņu, ja šis Savienības pilsonis atbilst 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem."

Dānijas tiesības

7 2011. gada 12. maija *bekendtgørelse nr. 474 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler* (Noteikumi Nr. 474 par ārvalstnieku uzturēšanos Dānijā saskaņā ar Eiropas Savienības noteikumiem) 13. pantā ir noteikts:

"Ciktāl noteikts Savienības tiesību aktos, Dānijas valstspiederīgā ģimenes loceklim ir tiesības uzturēties Dānijā ilgāk par trim mēnešiem, kas atļauti Likuma par ārvalstniekiem 2. panta 1. un 2. punktā."

8 Imigrācijas dienests ir pieņēmis 2014. gada 10. decembra *EU-orientering nr. 1/14, Orientering til Statsforvaltningen om behandling af ansøgninger om familiesammenføring efter EU-retten, hvor referencen er dansk statsborger* (Norādījumi Nr. 1/14 valsts administrācijai attiecībā uz kārtību, kādā izskatāmi pieteikumi par ģimenes atkalapvienošanos saskaņā ar Savienības tiesībām, ja sponsors ir Dānijas valstspiederīgais) (turpmāk tekstā – "Norādījumi Nr. 1/14").

9 Šo norādījumu 4.1.5. punktā "Laika saikne starp Dānijas valstspiederīgā atgriešanos Dānijā un pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos saskaņā ar Savienības tiesību aktiem" ir noteikts:

"Netiek prasīts, ka ģimenes loceklim ārvalstniekam ir jāieceļo Dānijā vienlaicīgi ar Dānijas valstspiederīgo.

Ja tāda Dānijas valstspiederīgā ģimenes loceklis, kas izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties uz citu dalībvalsti, pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos saskaņā ar Savienības noteikumiem iesniedz tikai pēc tam, kad Dānijas valstspiederīgais ir atgriezies Dānijā, konkrēti ir jāizskata jautājums, vai ģimenes locekļa pieteikums ir iesniegts, dabiski turpinot Dānijas valstspiederīgā atgriešanos Dānijā.

Šajā vērtējumā ir jāņem vērā no Dānijas valstspiederīgā atgriešanās līdz pieteikuma iesniegšanai aizritējušā laikposma iemesli, it īpaši, vai ģimenes loceklis pieteikuma iesniegšanu ir atlicis ar darbu vai izglītību saistītu iemeslu dēļ, kā arī jāņem vērā šī laikposma ilgums. Pieteikuma vēlāka iesniegšana varētu būt pamatota tādējādi, ka pieteikuma iesniedzējam ir jāpabeidz studiju cikls, ko tostarp var dokumentāri pierādīt ar diplomiem u.tml. Kavēšanās iemesls varētu būt arī veselības apsvērumi, piemēram, pieteikuma iesniedzēja vai viņa ģimenes locekļa smaga saslimšana.

Tomēr vairāku mēnešu ilgu kavēšanos nevar *a priori* pamatot ar patiesu vēlmi turpināt nodarbinātību vai saglabāt ģimenes saites.

Turpretī, ja pastāv īpaši apsvērumi saistībā ar nodarbinātību, tostarp līgumsaistību izpildi, kuru dēļ pieteikuma iesniegšana tikusi atlikta vairākus mēnešus, šāds pieteikums *a priori* ir jāuzskata par iesniegtu, dabiski turpinot Dānijas valstspiederīgā atgriešanos. To var dokumentāri pierādīt, uzrādot darba līgumu, kurā, piemēram, norādīts, ka attiecīgā persona piedalās konkrētā būvniecības projektā.

[..]

Gadījumā, ja ģimenes loceklis ir ieceļojis Dānijā vienlaicīgi ar Dānijas valstspiederīgā atgriešanos Dānijā vai atgriešanās dabiskā turpinājumā, bet pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos saskaņā ar Savienības noteikumiem ir iesniedzis vēlāk, netiek prasīts, lai pieteikums tiktu iesniegts Dānijas valstspiederīgā atgriešanās dabiskajā turpinājumā, ja pieteikuma iesniedzējs izpilda nosacījumus par ģimenes atkalapvienošanos ar Dānijas valstspiederīgo saskaņā ar Savienības noteikumiem.

Jāizpilda nosacījums, ka ģimenes loceklis ieceļo Dānijā, lai veidotu ģimenes dzīvi ar Dānijas valstspiederīgo, un ka ģimenes loceklim arī būtu jāizpilda prasības, kas attiecas uz ģimenes atkalapvienošanos ar Dānijas valstspiederīgo saskaņā ar Savienības noteikumiem, ja pieteikums ir ticis iesniegts, ieceļojot [teritorijā]. Pieteikuma iesniedzējam ir jāatbilst šiem nosacījumiem visā laikposmā līdz pieteikuma iesniegšanai.

Tādēļ, izvērtējot šādas situācijas, izšķiroša nozīme ir tam, ka ģimenes loceklis visā laikposmā ir izpildījis nosacījumus, saskaņā ar kuriem viņam ir tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos atbilstīgi Savienības noteikumiem, bet viņš vienkārši nav iesniedzis pieteikumu. Šādā gadījumā ģimenes loceklim ir tiesības uzturēties Dānijā saskaņā ar Savienības noteikumiem neatkarīgi no tā, ka uzturēšanās atļaujas pieteikums ir iesniegts vēlāk.

Ja pieteikums nav iesniegts saistībā ar ieceļošanu [teritorijā], pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda, ka viņš ir ieceļojis vienlaicīgi ar Dānijas valstspiederīgo vai tā dabiskā turpinājumā un ka visā laikposmā pieteikuma iesniedzējs ir izpildījis nosacījumus, saskaņā ar kuriem viņam ir tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos ar Dānijas valstspiederīgo atbilstoši Savienības noteikumiem, tostarp viņš ir dzīvojis Dānijā kopā ar šo valstspiederīgo. To var dokumentāri pierādīt, piemēram, uzrādot ceļošanas dokumentus, izmaiņas iedzīvotāju reģistrā, īres kvītis u. tml."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

10 Dēls *Altiner* ir dzimis 2004. gada 2. septembrī Turcijā un ir Turcijas pilsonis. Viņa tēvs *Metin Altiner* (turpmāk tekstā – "tēvs *Altiner*"), kurš Dānijā bija ieradies 2008. gada 17. jūlijā, izšķīrās no dēla *Altiner* mātes un 2010. gada 26. oktobrī otrreiz salaulājās ar Dānijas pilsoni *I. H. Ravn*, kura dzīvoja Dānijā. Spriedumā, ar kuru tika šķirta tēva *Altiner* laulība no dēla *Altiner* mātes, aizgādība pār dēlu tika piešķirta mātei, Turcijas pilsonei, un dēls *Altiner* dzīvoja pie viņas Turcijā.

11 Laikā no 2012. gada 1. decembra līdz 2014. gada 24. oktobrim *I. H. Ravn* un tēvs *Altiner* dzīvoja Zviedrijā. Laikposmos no 2013. gada 1. augusta līdz 2013. gada 9. septembrim, kā arī no 2014. gada 8. jūlija līdz 2014. gada 2. septembrim dēls *Altiner* devās uz Zviedriju ar Šengenas zonā derīgu vīzu un uzturējās pie viņiem.

12 2014. gada 24. oktobrī *I. H. Ravn* un tēvs *Altiner* atgriezās Dānijā un kopš tā laika dzīvo tur. 2015. gada 25. jūnijā dēls *Altiner* ieceļoja Dānijā ar vīzu, kas Šengenas zonā derīga līdz 2015. gada 30. septembrim.

13 2015. gada 15. jūlijā ieguvis savas mātes rakstisku piekrišanu, dēls *Altiner* divas dienas vēlāk Dānijas valsts administrācijā iesniedza pieteikumu par Savienības uzturēšanās atļauju kā sava tēva laulātās *I. H. Ravn* ģimenes loceklis.

14 2016. gada 9. marta lēmumā Dānijas valsts reģionālā administrācija noraidīja šo pieteikumu ar pamatojumu, ka tas neiekļāvās *I. H. Ravn* atgriešanās Dānijā dabiskajā turpinājumā. No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka minētā administrācija noraidījuma lēmumā ir precizējusi, ka tā neizsakās par jautājumu, vai dēla *Altiner* uzturēšanās posmi Zviedrijā ļāvuši viņam izveidot vai nostiprināt ģimenes dzīvi ar *I. H. Ravn* tajā dalībvalstī. Par šo atteikumu tika iesniegta sūdzība Imigrācijas dienestā, kas šo sūdzību noraidīja ar 2016. gada 3. jūnija lēmumu.

15 Šajā lēmumā Imigrācijas dienests norāda, ka dēls *Altiner* Dānijas teritorijā nav ieceļojis vienlaicīgi ar *I. H. Ravn* un ka viņa uzturēšanās atļaujas pieteikums neiekļaujas *I. H. Ravn* atgriešanās Dānijā dabiskajā turpinājumā. Šis dienests uzskata, ka atvasinātās uzturēšanās tiesības Dānijā attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kas ir tāda Dānijas pilsoņa ģimenes loceklis, kurš Dānijā atgriežas pēc uzturēšanās citā dalībvalstī, zaudē spēku, ja šis ģimenes loceklis neieceļo Dānijas teritorijā vai pieteikumu par uzturēšanās atļauju Dānijā neiesniedz Dānijas pilsoņa atgriešanās dabiskā turpinājuma laikā.

16 2016. gada 15. jūnijā dēls *Altiner* un *I. H. Ravn* 2016. gada 3. jūnija lēmumu pārsūdzēja *Københavns byret* (Kopenhāgenas pilsētas tiesa, Dānija), kura ar 2016. gada 18. oktobra lēmumu lietu nodeva iesniedzējtiesai.

17 Šī tiesa norāda, ka lietas dalībniekiem ir domstarpības par to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgs Dānijas tiesību aktos paredzētais nosacījums, ka uzturēšanās tiesības trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir tāda Dānijas pilsoņa ģimenes loceklis, kurš Dānijā atgriežas pēc savas pārvietošanās brīvības izmantošanas, ir pakļautas nosacījumam, ka šī ģimenes locekļa ieceļošana Dānijas teritorijā vai viņa uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniegšana notiek attiecīgā Dānijas pilsoņa atgriešanās "dabiskā turpinājumā". Prasītāji pamatlietā uzskata, ka šāds nosacījums ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši LESD 21. pantam.

18 Šādos apstākļos *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa, Dānija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai LESD 21. pantā, interpretējot to kopā un pēc analoģijas ar Direktīvu 2004/38 [..], dalībvalstij ir liegts atteikt piešķirt atvasinātās uzturēšanās tiesības trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir Savienības pilsoņa, kurš ir minētās dalībvalsts pilsonis, ģimenes loceklis, šim pilsonim atgriežoties šajā pašā

dalībvalstī pēc tam, kad viņš ir izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, ja ģimenes locekļa ierašanās attiecīgās dalībvalsts teritorijā vai iesniegtais pieteikums par uzturēšanās tiesību izmantošanu nav attiecīgā Savienības pilsoņa atgriešanās pašsaprotams turpinājums?"

Par prejudiciālo jautājumu

Par pieņemamību

19 Vispirms ir jānorāda, ka Tiesai iesniegtajos apsvērumos Beļģijas un Norvēģijas valdības, atsaucoties uz diviem relatīvi īsiem dēla *Altiner* uzturēšanās posmiem Zviedrijā, ir izteikušas šaubas, vai var uzskatīt, ka viņš ir faktiski uzturējies šajā dalībvalstī, lai varētu izveidot vai nostiprināt ģimenes dzīvi starp viņu un attiecīgo Savienības pilsoni, šajā gadījumā *I. H. Ravn*, lai tā rezultātā dēlam *Altiner*, pamatojoties uz Savienības tiesībām, rastos atvasinātas uzturēšanās tiesības Dānijā. Norvēģijas valdība uzskata, ka šajos apstākļos uzdoto jautājumu varētu uzskatīt par hipotētisku.

20 Tā ir taisnība, ka Savienības pilsoņa un viņa ģimenes locekļa, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, faktiska uzturēšanās uzņēmējā dalībvalstī, Savienības pilsonim atgriežoties savas pilsonības dalībvalstī, saskaņā ar LESD 21. panta 1. punktu rada atvasinātas uzturēšanās tiesības trešās valsts valstspiederīgajam, ar kuru minētais pilsonis ir veidojis ģimenes dzīvi uzņēmējā dalībvalstī.

21 Šajā gadījumā no šī sprieduma 13.–15. punktā apkopotajām iesniedzējtiesas norādēm izriet, ka uzturēšanās atļaujas pieteikumu, ko dēls *Altiner* iesniedzis, pamatojoties uz Savienības tiesībām, galu galā Imigrācijas dienests ir noraidījis nevis tāpēc, ka dēla *Altiner* uzturēšanās Zviedrijā nedeva iespēju izveidot vai nostiprināt viņa ģimenes dzīvi ar tēvu *Altiner* un *I. H. Ravn*, bet gan tāpēc, ka viņa ieceļošana Dānijas teritorijā un uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniegšana nenotika vienlaicīgi ar *I. H. Ravn* atgriešanos Dānijā vai šīs atgriešanās dabiskajā turpinājumā, kā tas ir prasīts Norādījumos Nr. 1/14.

22 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros, kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesai ir iespējams atteikties lemt par valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saiknes ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlietas priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 19. un 20. punkts).

23 Šajos apstākļos un neierobežojot iesniedzējtiesas iespēju vajadzības gadījumā pārbaudīt iesniedzējtiesā apstrīdētā administratīvā akta faktiskos pieņēmumus, nav uzskatāms, ka prejudiciālajam jautājumam, kas būtībā attiecas uz tāda valsts tiesiskā regulējuma kā Norādījumi Nr. 1/14 saderību ar Savienības tiesībām, nav nekādas saiknes ar pamatlietas priekšmetu vai ka tas attiecas uz hipotētisku problēmu.

24 Līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

25 Uzdodot prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā nav paredzēta atvasinātu uzturēšanās tiesību piešķiršana saskaņā ar Savienības tiesībām trešās valsts valstspiederīgajam, tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklim, kuram ir šīs dalībvalsts pilsonība un kurš tajā atgriežas pēc tam, kad saskaņā ar

Savienības tiesībām un ievērojot tās ir uzturējies citā dalībvalstī, ja šis attiecīgā Savienības pilsoņa ģimenes loceklis nav ieceļojis tās teritorijā vai nav iesniedzis uzturēšanās atļaujas pieteikumu attiecīgā Savienības pilsoņa atgriešanās šajā dalībvalstī "dabiskajā turpinājumā".

26 Šajā ziņā būtu vispirms jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka, ja, Savienības pilsonim faktiski uzturoties dalībvalstī, kas nav viņa pilsonības dalībvalsts, saskaņā ar Direktīvas 2004/38 7. panta 1. un 2. punkta nosacījumiem un ievērojot tos, ģimenes dzīve ir izveidojusies vai nostiprinājusies šajā dalībvalstī, to tiesību lietderīgā iedarbība, kas attiecīgajam Savienības pilsonim izriet no LESD 21. panta 1. punkta, prasa, ka, lai šī pilsoņa uzņēmējā dalībvalstī pavadītā ģimenes dzīve varētu tikt turpināta, viņam atgriežoties savas pilsonības dalībvalstī, atvasinātas uzturēšanās tiesības ir jāpiešķir attiecīgajam ģimenes loceklim, kas ir trešās valsts valstspiederīgais. Šādu atvasināto uzturēšanās tiesību neesamības gadījumā attiecīgais Savienības pilsonis varētu tikt atturēts pamest dalībvalsti, kuras pilsonis viņš ir, lai saskaņā ar LESD 21. panta 1. punktu īstenotu savas tiesības uzturēties citā dalībvalstī, tādēļ ka viņš nav pārliecināts, ka izcelsmes dalībvalstī kopā ar saviem tuvajiem radiniekiem varēs turpināt ģimenes dzīvi, kas tādējādi ir izveidota vai nostiprināta uzņēmējā dalībvalstī (spriedumi, 2014. gada 12. marta, O. un B., C-456/12, EU:C:2014:135, 54. punkts, kā arī 2018. gada 5. jūnijs, *Coman* u.c., C-673/16, EU:C:2018:385, 24. punkts).

27 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka nosacījumi, ar kādiem, Savienības pilsonim atgriežoties savas pilsonības dalībvalstī, atvasinātās uzturēšanās tiesības, pamatojoties uz LESD 21. panta 1. punktu, tiek piešķirtas trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir šī Savienības pilsoņa ģimenes loceklis un ar ko pēdējais minētais tikai kā Savienības pilsonis ir uzturējies uzņēmējā dalībvalstī, tie principā nevar būt stingrāki kā tie, kuri Direktīvā 2004/38 ir paredzēti šādu uzturēšanās tiesību piešķiršanai trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kurš ir izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, iekārtojoties uz dzīvi dalībvalstī, kas nav viņa pilsonības dalībvalsts. Pat ja Direktīva 2004/38 neattiecas uz šādu atgriešanās gadījumu, tā pēc analoģijas ir jāpiemēro saistībā ar Savienības pilsoņa uzturēšanās nosacījumiem dalībvalstī, kas nav viņa pilsonības dalībvalsts, ņemot vērā, ka abos gadījumos Savienības pilsonis ir atsauces persona, lai trešās valsts valstspiederīgais, kas ir šī Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, varētu iegūt atvasinātās uzturēšanās tiesības (spriedums, 2014. gada 12. marts, O. un B., C-456/12, EU:C:2014:135, 50. punkts).

28 Šajā ziņā būtu jāatgādina, ka atvasinātās uzturēšanās tiesības, kas saskaņā ar Direktīvas 2004/38 7. panta 2. punktu ir atzītas tāda Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem, kas ir iekārtojies uz dzīvi kādas dalībvalsts teritorijā, kura nav viņa pilsonības dalībvalsts, nav pakārtota nosacījumam, ka tie šīs dalībvalsts teritorijā ieceļo noteiktā termiņā pēc šī Savienības pilsoņa ieceļošanas.

29 Saskaņā ar šo tiesību normu tādā situācijā atvasinātās uzturēšanās tiesības tiek atzītas Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem ne tikai tad, kad tie "pavada" šo pilsoni dalībvalstī, kas nav viņa pilsonības dalībvalsts, bet arī tad, kad tie viņam "pievienojas" šajā dalībvalstī.

30 Ņemot to vērā, būtu jāatgādina, ka trešās valsts valstspiederīgā iespējamās tiesības uzturēties Savienības dalībvalstī tiek atvasinātas no Savienības pilsoņa pārvietošanās brīvības izmantošanas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 12. marts, O. un B., C-456/12, EU:C:2014:135, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Tā kā atvasinātu uzturēšanās tiesību piešķiršanas, pamatojoties uz LESD 21. panta 1. punktu, mērķis ir ļaut turpināt dalībvalstī, kuras pilsonība ir attiecīgajam Savienības pilsonim, ģimenes dzīvi, kas uzņēmējā dalībvalstī ir izveidojusies vai nostiprinājusies ar viņa ģimenes locekli, trešās valsts valstspiederīgo, tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kuras pilsonība ir Savienības pilsonim, ir tiesīgas pirms šādu uzturēšanās tiesību piešķiršanas pārbaudīt, ka tāda ģimenes dzīve starp Savienības pilsoni un trešās valsts valstspiederīgo, viņa ģimenes locekli, nav tikusi pārtraukta pirms trešās valsts valstspiederīgā ieceļošanas dalībvalstī, kuras pilsonība ir attiecīgajam Savienības pilsonim.

32 Lai veiktu šādu pārbaudi, attiecīgā dalībvalsts kā vienkārši netiešu pierādījumu var ņemt vērā faktu, ka trešās valsts valstspiederīgais, kāda šīs dalībvalsts pilsoņa ģimenes loceklis, tās teritorijā ir ieceļojis ievērojami vēlāk pēc šī pilsoņa atgriešanās minētajā dalībvalstī.

33 Tomēr nevar izslēgt, ka ģimenes dzīve, kas starp Savienības pilsoni un viņa ģimenes locekli, trešās valsts valstspiederīgo, ir izveidota vai nostiprināta, viņiem uzturoties uzņēmējā dalībvalstī saskaņā ar Savienības tiesībām un ievērojot tās, turpinās, neraugoties uz faktu, ka šis pilsonis savas pilsonības dalībvalstī atgriežas attiecīgā ģimenes locekļa nepavadīts, kurš īpaši viņa personiskās situācijas, profesijas vai izglītības dēļ ir spiests novilcināt savu ieceļošanu attiecīgā Savienības pilsoņa izcelsmes dalībvalstī.

34 Tādēļ fakts, ka uzturēšanās atļaujas pieteikums nav iesniegts Savienības pilsoņa atgriešanās "dabiskajā turpinājumā", ir būtisks elements, kas, lai gan pats par sevi nav izšķirošs, vispārējā novērtējumā var attiecīgā Savienības pilsoņa izcelsmes dalībvalsti mudināt secināt, ka starp šo pieteikumu un minētā pilsoņa pārvietošanās brīvības iepriekšēju izmantošanu nav saiknes, un tā rezultātā atteikt šādas uzturēšanās atļaujas piešķiršanu.

35 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 21. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā nav paredzēta atvasinātu uzturēšanās tiesību piešķiršana saskaņā ar Savienības tiesībām trešās valsts valstspiederīgajam, tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklim, kuram ir šīs dalībvalsts pilsonība un kurš tajā atgriežas pēc tam, kad saskaņā ar Savienības tiesībām un ievērojot tās ir uzturējies citā dalībvalstī, ja šis attiecīgā Savienības pilsoņa ģimenes loceklis nav ieceļojis šī Savienības pilsoņa izcelsmes dalībvalsts teritorijā vai nav tajā iesniedzis uzturēšanās atļaujas pieteikumu attiecīgā Savienības pilsoņa atgriešanās šajā dalībvalstī "dabiskajā turpinājumā", ja vien šajā tiesiskajā regulējumā ir paredzēta prasība vispārējā novērtējumā ņemt vērā arī citus atbilstošus elementus, īpaši tādus, kas var pierādīt, ka, lai gan ir aizritējis laiks no Savienības pilsoņa atgriešanās minētajā dalībvalstī līdz viņa ģimenes locekļa, trešās valsts valstspiederīgā, ieceļošanai tajā pašā dalībvalstī, uzņēmējā dalībvalstī izveidotā un nostiprinātā ģimenes dzīve nav beigusies, kas tādējādi var pamatot atvasinātu uzturēšanās tiesību piešķiršanu attiecīgajam ģimenes loceklim, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

36 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

LESD 21. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā nav paredzēta atvasinātu uzturēšanās tiesību piešķiršana saskaņā ar Savienības tiesībām trešās valsts valstspiederīgajam, tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklim, kuram ir šīs dalībvalsts pilsonība un kurš tajā atgriežas pēc tam, kad saskaņā ar Savienības tiesībām un ievērojot tās ir uzturējies citā dalībvalstī, ja šis attiecīgā Savienības pilsoņa ģimenes loceklis nav ieceļojis šī Savienības pilsoņa izcelsmes dalībvalsts teritorijā vai nav tajā iesniedzis uzturēšanās atļaujas pieteikumu attiecīgā Savienības pilsoņa atgriešanās šajā dalībvalstī "dabiskajā turpinājumā", ja vien šajā tiesiskajā regulējumā ir paredzēta prasība vispārējā novērtējumā ņemt vērā arī citus atbilstošus elementus, īpaši tādus, kas var pierādīt, ka, lai gan ir aizritējis laiks no Savienības pilsoņa atgriešanās minētajā dalībvalstī līdz viņa ģimenes locekļa, trešās valsts valstspiederīgā, ieceļošanai tajā pašā dalībvalstī, uzņēmējā dalībvalstī izveidotā un nostiprinātā ģimenes dzīve nav beigusies, kas tādējādi var pamatot atvasinātu uzturēšanās tiesību piešķiršanu attiecīgajam ģimenes loceklim, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

[Paraksti]